

Valtion liikuntaneuvosto:

Liikunta teemaksi kunnallisvaaleissa

Valtion liikuntaneuvosto haastaa puolueita ja kunnallisvaaliehdokkaita nostamaan liikunnan esille syksyn kuntavaalikampanjoissaan. Suurin osa suomalaisista liikkuu riittävästi. Liikkumattomuus on noussut maailmanlaajuisesti tupakointiin ja lihavuuteen rinnastuvaksi kansanterveydelliseksi ongelmaksi ja mittavaksi kustannuseräksi. Pelkästään diabeteksen osalta liikkumattomuuden hinta on Suomessa noin 700 miljoonaa euroa. Liikunta on kunnallinen peruspalvelu ja jokaisen perusoikeus. Terveiden lisäksi liikunta tuottaa iloa, yhteisöllisyyttä ja lisää kuntalaisten viihtyvyyttä. Liikunta tulee huomioida kaikessa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Käytännössä tämä tarkoittaa liikunnan sisällyttämistä sosiaali- ja terveys-, nuoriso-, opetus-, liikenne- ja ympäristötoimen, kaavoituksen sekä teknisen toimen ratkaisuihin.

Liikuntalain mukaan kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät. Vuosittain kunnat ylläpitävät liikuntapalveluja yli 700 miljoonalla eurolla. Suomen 30 000 liikuntapaikasta 70 prosenttia on kuntien omistamia, hoitamia tai ylläpitämiä. Kuntien liikuntatoimi työllistää n. 5 000 ihmistä ja kuntien tukemat liikuntaseurat luovat liikuntamahdollisuuksia ja paikallista identiteettiä. Valtio tukee veikkausvoittovaroin kuntien liikuntatoimintaa valtionosuuksien sekä avustamalla mm. liikuntapaikkarakentamista ja kehittämishankkeita.

Kuntakohtaiset erot liikunnan järjestämisessä ovat suuret. Eryteisesti monissa pienemmissä kunnissa liikuntatoimen asema on ollut uhanalainen. Liikunta-alan ammattijärjestöt ovat olleet huolissaan siitä, että kaikissa kunnissa ei ole riittävästi henkilöstöä liikunnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Liikuntapaikkojen käyttömaksut ja käyttövuoropoliittikka vaihtelevat kunnittain suuresti. Ikäihmisten ja erityisryhmien liikuntapalvelut ovat osassa kuntia riittämättömät ja ongelmia ilmenee esimerkiksi kuljetuspalveluissa. Harva kunta seuraa kuntalaisten liikuntaaktiivisuuden määrää tai kerää palautetta liikuntapaikoista ja -palveluista.

Jo liikkuvien liikuntaolosuhteet on luonnollisesti turvattava, mutta jatkossa huomio tulee väkisin kiinnittymään siihen, miten liikunta saadaan osaksi yhä useamman kansalaisen arkea. Suurin osa suomalaista liikkuu ns. perinteisen liikuntakulttuurin ulkopuolella. Suomen suosituin liikuntapaikka on kevyen liikenteen väylä. Pyöräilyn ja kävelyn kehittämissuunnitelmat ovat kuitenkin toistaiseksi kunnissa harvinaisia ja resursointi kevyen liikenteen väyliin riittämätöntä. Maankäytön suunnittelulla ja kaavoituksella luodaan pohja turvalliseen ja esteettömälle liikkumisympäristölle. Opetustoimi tavoittaa valtaosan lapsista ja nuorista ja koululiikunta onkin osalle lapsista ainut liikunnan muoto. Välituntien, koulumatkojen ja kerho- ja iltapäivätoiminnan mahdollisuuksia ei nykyisin riittävästi hyödynnetä liikunnan edistämistyössä. Sosiaali- ja terveyssektori elää uuden terveydenhuoltolain (2011) myötä etsikkoaikaansa ennaltaehkäisevän toiminnan aidosta sisällyttämisestä terveyspalveluihin, -neuvontaan ja palveluketjuihin.

Liikuntaneuvosto korostaa, että kunnat voivat saavuttaa mittavia edistysaskelia uudella yhteistyöratkaisulla kunnan liikuntatoimen, muiden hallintokuntien, liikunta- ja urheiluseurojen, liikuntayritysten ja muiden paikallisten toimijoiden välillä. Tämä vaatii liikunnan aseman korostamista kunnan strategisessa suunnittelussa. Tällä hetkellä vain alle puolet kunnista on huomioinut liikunnan kuntastrategiassaan. Liikuntaneuvosto tulee hallituskaudella (2011–2015) arvioimaan sen, miten asiassa edistytään.

Jan Vapaavuori
puheenjohtaja

Minna Paajanen
pääsihteeri